

В.П. Косаріна // Проблеми функціонування вищих навчальних закладів економічного профілю: Всеукр. наук.-практ. конф., 22–23 жовтня 2009 р.: Матеріали конф. – Полтава: РВВ ПУСКУ, 2009. – С. 9–12.

2. Івченко Є. Інноваційні інформаційні технології навчання студентів / Є.І. Івченко // Студентський путівник: Довідкове видання. – Полтава: РВВ ПУСКУ, 2007. – С. 67–73.

3. Івченко Є. Порадник для роботи з інформаційними технологіями та системами ПУСКУ / М.Є. Рогоза, Є.І. Івченко, М.О. Недаєва. – Полтава: РВВ ПУСКУ, 2008. – 77 с.

4. Верига Ю. Використання інноваційних технологій в навчальному процесі / Ю.А. Верига // Проблеми функціонування вищих навчальних закладів економічного профілю: Всеукр. наук. практ. конф., 22–23 жовтня 2009 р. – Полтава, 2009. – С. 186–188.

5. Івченко Е. Использование телекоммуникационных решений сети УРАН» для информационной поддержки учебного процесса в университете / Н.Е. Рогоза, Е.И. Івченко // Актуальні питання та організаційно-правові засади «співробітництва України та КНР у сфері високих технологій: VI міжн. наук.-практ. конф., 2 червня 2009 р.: Матеріали конф., К.: ЦНТЭИ, 2009. – С. 75–79.

СТВОРЕННЯ ІННОВАЦІЙНО-ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ В КОНТЕКСТІ ВИМОГ БОЛОНСЬКОГО ПРОЦЕСУ – ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДІЯЛЬНОСТІ УНІВЕРСИТЕТУ

*П.С. Енгель, к.т.н., доцент кафедри інформаційно-обчислювальних систем
ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»*

У даній статті розглянуто концепцію компонентно-орієнтованого підходу, його особливості та сфери застосування; розглядаються питання впровадження нових інформаційних технологій у навчальний процес. Показана структура сучасного педагогічного підходу до двоциклового навчання; запровадження кредитної системи; формування системи контролю якості знань

Інтеграційні процеси, що відбуваються в Україні на політичному, соціально-економічному, науковому та освітньому рівнях, входження її у єдиний європейський простір визначають розвиток системи вищої освіти, мета якої – підготовка фахівців, які здатні забезпечити перехід нашої країни від індустріального до інформаційно-технологічного суспільства.

Принципи створення зони європейської вищої освіти та основні завдання полягають в наступному: уведення двоциклового навчання; запровадження кредитної системи; формування системи контролю якості освіти; розширення мобільності студентів і викладачів; забезпечення працевлаштування випускників; забезпечення привабливості європейської системи освіти. Необхідність цих процесів диктується європейською орієнтацією України загалом та входженням її у європейське освітнє і наукове середовище зокрема, практичним приєднанням до Болонського процесу. Навчальний процес в сучасному університеті повинен бути спрямованим на реалізацію змісту вищої освіти на підставі державних стандартів і кваліфікаційних вимог до фахівців та з урахуванням інваріантів, що дають можливість або продовжити освіту у будь-якому закордонному ВНЗ, або отримати відповідну кваліфікацію за кордоном на основі певного закінченого циклу освіти. Тому він здійснюється з урахуванням можливостей сучасних інформаційних технологій навчання та орієнтується на формування освіченої, гармонійно розвиненої особистості, здатної до

постійного оновлення наукових знань, професійної мобільності та швидкої адаптації до змін в соціально-культурній сфері, системи управління та організації праці в умовах ринкової економіки.

Зміст освіти визначається освітньо-професійними програмами, в яких відображено змістово-реалізаційні аспекти освітньо-кваліфікаційних характеристик, визначено нормативний зміст навчання, встановлено вимоги до змісту, обсягу та рівня освітньої і професійної підготовки фахівців відповідного освітньо-кваліфікаційного рівня певного напрямку підготовки. Вони використовуються при розробці та корегуванні відповідних навчальних планів і програм навчальних дисциплін, розробці засобів діагностики рівня освітньо-професійної підготовки фахівців, визначенні змісту навчання як бази для опанування відповідними напрямами підготовки та кваліфікаціями. Структурно-логічні схеми підготовки фахівців є організаційними алгоритмами реалізації освітньо-професійних програм, навчальних планів, навчальних і робочих навчальних програм дисциплін у їх єдності та взаємопідпорядкованості. У формування структурно-логічних схем покладено такі основні принципи, як випереджуваче навчання, неперервність, послідовність та наступність навчання.

Обрані шляхи модернізації вищої освіти України співзвучні загальноєвропейським цінностям. Головні положення даних реформ наступні:

- підготовка висококваліфікованого фахівця здійснюється як наскрізна, послідовна, цілісна система;
- реалізація стандартів освіти сучасності в їх змістовному і організаційному вираженні;
- сучасна освіта неможлива без інтеграції освітньої діяльності у європейський і світовий інформаційний простір.

Навчальний процес в ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» (ПУЕТ) реалізує зміст вищої освіти на підставі державних стандартів та кваліфікаційних вимог до фахівців з урахуванням інваріантів Болонського процесу. Він здійснюється на основі сучасних інформаційних технологій навчання і спрямований на формування гармонійної особистості фахівця.

Загальний обсяг годин аудиторної та самостійної роботи студентів знаходиться відповідно в межах 50 % до обсягу годин, визначених навчальними планами на вивчення дисциплін.

Організація навчального процесу в ПУЕТ базується на принципах достатності наукового, пізнавального, інформаційного, методичного забезпечення, що створює базу для самостійного творчого опанування і осмислення знань та прояву творчої і дослідницької ініціативи. Законодавчими документами час на аудиторні заняття визначений в таких межах: для бакалаврів – не більше 30 год. на тиждень; спеціалістів – 24 год. на тиждень; магістрів – 18 год. на тиждень. У другій половині дня зі студентами проводяться індивідуальні заняття згідно з розкладом, консультації, контроль за самостійною роботою тощо.

Значна увага приділяється організації проведення самостійної роботи та контролю за нею. Традиційно використовуються такі форми організації та проведення самостійної роботи студентів, як семестрові завдання для самостійної та індивідуальної роботи, консультації, індивідуальні заняття, колоквиуми, графічно-розрахункові та контрольні роботи, складання позаурочного читання з іноземної мови тощо. Крім того, в навчальних планах напрямів підготовки все чіткіше реалізується тенденція до скорочення аудиторних годин та збільшення кількості годин, які відводяться на самостійну роботу студента (50-60% навчального часу). Традиційно вважається, що студент в цей час повинен самостійно опрацьовувати конспекти лекцій, літературу до тем, що виносяться на практичні і семінарські заняття, самостійно складати конспекти з тем, які пропонуються для самостійного вивчення, виконувати реферати тощо. Останнім часом форми такої роботи урізноманітнилися пошуком інформації в глобальній мережі Інтернет, виконанням найпростіших завдань на персональному комп'ютері (ПК).

В даний час методологією процесу навчання та, відповідно, оцінювання знань студента, визначено його переорієнтацію з суто лекційно-інформативної на індивідуально-диференційовану, особистісно-орієнтовану форму. Сучасний стан інформаційного забезпечення сузь лекції звів до консультативно-оглядового означення проблеми і аналізу можливих напрямків її вирішення. Усі світові та пропоновані останнім часом національні стандарти в основу навчання ставлять

самостійну, творчу роботу того, хто навчається. На цьому принципі базуються і новітні, включно інформаційні, технології навчання. Тому завданням нинішнього дня для майбутнього фахівця є допомога студентові в організації навчальної й інших видів діяльності та чітке розмежування тих видів навчальних робіт, які виконуються в аудиторії та у позааудиторний час.

Інформатизація навчального процесу в нашому університеті передбачає:

- постійний розвиток матеріально-технічної бази і, як наслідок, ефективне впровадження новітніх технологій в навчальний процес, яка досягається за таких умов: доведення парку комп'ютерної техніки до норми 1 комп'ютер на 8 студентів (в ідеалі на 5), формування зростаючої кількості комп'ютерних класів на базі сучасних ПЕОМ, створення електронних читальних залів, бібліотек, Інтернет-клубів та електронних читальних залів для самостійної роботи і відпочинку у студентських гуртожитках;

- подальше розширення автоматизованої системи управління діяльністю університетом: розвиток єдиної комп'ютерної мережі, збільшення кількості інформаційних порталів, що об'єднують всі підрозділи і комп'ютерні робочі місця студентів, із забезпеченням всіх робочих місць доступом до Інтернету. В мережі передбачається здійснювати інформаційний обмін за допомогою ліцензованих програм та банку даних про навчання студентів, їх наукові досягнення, соціальний статус, а також роботу бухгалтерії та господарську діяльність університету, викладати характеристику аудиторного фонду, розклади занять, відомості про планування та облік виконання навчального навантаження тощо;

- використання сучасних ПЕОМ і впровадження новітніх мережних інформаційних технологій в навчальний процес. Поряд із організаційними заходами основною проблемою є змістовне наповнення роботи студентів і викладачів на ПК. Одною із основних форм діяльності в цьому напрямку є загальна комп'ютерна підготовка студентів. Безперервність комп'ютерної підготовки студентів в університеті здійснюється як за рахунок наскрізної системи навчання на ПЕОМ і використання комп'ютерів в процесі оволодіння фаховими знаннями, так і під час проведення наукових досліджень в спеціалізованих лабораторіях. В університеті практично на усіх факультетах викладається курс «Сучасні комп'ютерні технології» або подібні та здійснюється навчальна комп'ютерна практика з вирішенням конкретних задач, крім того, на усіх курсах для студентів є обов'язковим вивчення Інтернету та сучасних мережних інформаційних технологій з умінням їх використання в своїй майбутній практичній фаховій діяльності. Крім того, повинна бути чітко організована самостійна робота в позаурочний час для студентів, які прагнуть поглибити свої знання з програмного матеріалу, освоїти ту чи іншу нову тему, використати персональний комп'ютер та мережні інформаційні технології при підготовці до занять з інших предметів, написанні курсових та дипломних робіт тощо;

- розроблення інтерактивних комплексів навчально-методичного забезпечення дисциплін. Оскільки методологія навчання, наукової та виховної робіт у ПУЕТ нині полягає у переорієнтації цих видів робіт з суто лекційно-інформативної на індивідуально-диференційовану, особистісно-орієнтовану форму та прийняття саме такого принципу оцінювання знань студента, потрібні нові підходи до організації самоосвіти студента в цілому. Якщо в контексті традиційної інформаційно-довідкової лекції на самостійне опрацювання додаткових навчальних посібників відводилося до 30 % навчального часу, то в системі проблемно-евристичної лекції для цього відводиться до 50–60 % часу самостійної роботи студента. Потрібна певна модель організації роботи: від постановки задачі до самоперевірки ефективності її розв'язання.

З цією метою в університеті створений і постійно розвивається інтерактивний методичний комплекс навчальних дисциплін (Sita), який згідно сучасних вимог пропонується студенту в електронному варіанті у віртуальній бібліотеці. Завдяки цій програмі студент має можливість отримати весь пакет необхідної навчально-методичної літератури до курсу з доступом в спеціалізованій віртуальній бібліотеці.

Науково-дослідна робота в університеті має статус пріоритетної діяльності викладачів і студентів. Вона спрямовується на розв'язання таких завдань:

- забезпечення теоретико-концептуальних, науково-методичних засад навчального процесу і приведення підготовки фахівців у відповідність з найновішими досягненнями вітчизняної і зарубіжної науки та техніки;
- розробка актуальних науково-дослідних тем з пріоритетних напрямів науки і техніки, які фінансуються як університетом, так і з державного бюджету;
- підготовка науково-педагогічних і наукових кадрів для університету як через аспірантуру ПУЕТ, так і аспірантури інших ВНЗ та науково-дослідних установ;
- інтенсифікація наукових досліджень на факультетах, кафедрах, у наукових школах, науково-дослідних центрах і лабораторіях, а також забезпечення їх високої якості та збільшення числа наукової продукції;
- розширення та зміцнення науково-інформаційної бази наукової діяльності університету з метою модернізації інформаційно-технологічної підготовки студентів, магістрантів і аспірантів та задоволення інтересів і здібностей науково обдарованої молоді регіону;
- зміцнення зв'язків університетської науки з науково-дослідною роботою провідних ВНЗ і наукових установ України та інших країн;
- участь у міжнародних освітніх і наукових програмах та фондах;
- участь науковців у міжнародних конкурсах на здобуття грантів;
- співпраця з інформаційними центрами ЮНЕСКО та України;
- проведення спільних наукових і науково-технічних досліджень із українськими та зарубіжними лабораторіями і вищими навчальними закладами, в-основному, під час підготовки наших аспірантів і докторантів;
- участь у програмах обміну студентами, аспірантами, науково-педагогічними і науковими працівниками;
- відрядження за кордон науково-педагогічних кадрів для викладацької та наукової роботи на основі прямих договорів університету із зарубіжними навчальними закладами (в основному, США та Великої Британії) та отриманих грантів.

І, нарешті, як фактор цілісного формування особистості виховна робота у вищому навчальному закладі є важливою компонентою навчально-виховного процесу. В нашому університеті на постійній основі діє «Концепція виховної роботи», в якій визначено теоретичні засади формування особистості студента, ідеалом якого має бути гармонійно розвинена, високоосвічена, творча, юридично обізнана, соціально активна людина, яка наділена глибокою громадянською відповідальністю, високими духовними якостями, родинними і патріотичними почуттями, вихована в кращих українських традиціях і є носієм кращих надбань національної та світової культури, здатна до саморозвитку і самовдосконалення.

Отже, оцінюючи перші кроки впровадження нової технології навчання за європейськими стандартами, можна з впевненістю стверджувати, що формування інноваційного освітньо-виховного середовища в ПУЕТ за європейськими стандартами став основним змістом діяльності університету, що в результаті призводить до формування нової генерації високоосвічених фахівців, соціально зрілих і творчих особистостей.

МАРКЕТИНГОВИЙ АНАЛІЗ САЙТІВ СИСТЕМ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

*Р.М. Лавренюк, асистент кафедри інформаційно-обчислювальних систем
ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»*

У статті проведено маркетинговий аналіз сайтів систем дистанційного навчання і розроблено пропозиції щодо створення сучасного освітянського Інтернет-проекту

Мета даної статті – проведення маркетингового аналізу сайтів систем дистанційного навчання (СДН) і розробка пропозицій щодо створення освітянського Інтернет-проекту, який відповідає